

Lagen om företagsrekonstruktion har blivit effektivare nu när den statliga lönegarantin även gäller vid företagsrekonstruktioner. Det anser Jörgen Wistrand som ändå menar att lagen även tidigare erbjudit en användbar metod för att uppnå sitt syfte. Här delar han med sig av sina erfarenheter.

BRA NÄTVERK GER LYCKADE REKONSTRUKTIONER

Rekonstruktionslagstiftningen ger stora möjligheter till omstart särskilt för de företag som kan få tillgång till en snabb kapitalinjektion. Av vikt är dock att man väljer en obeståndsrådgivare som har etablerade samarbeten med erfarna specialister med förståelse för obeståndsfrågor i allmänhet och rekonstruktionsområdet i synnerhet.

TEXT: JÖRGEN WISTRAND

EN VÄXANDE MARKNAD

Det rådande ekonomiska klimatet i Sverige och internationellt har medfört att frågor rörande obeståndsrätt i allmänhet och företagsrekonstruktion i synnerhet förekommer dagligen i nyhetsrapporteringen. Att obeståndsrätten har upphöjts till fokusområde märks också tydligt bland de affärsjuridiska advokatbyråerna som nu delvis omgrupperar sina arbetsstyrkor från affärsområden som för närvarande är mindre uppdragsintensiva. I vissa fall lanseras helt nya obeståndsavdelningar, vilket lett till debatt inom branschen huruvida de jurister som befolkar dessa avdelningar överhuvudtaget har någon tidigare erfarenhet av obeståndsrätt. De som känt sig träffade har bland annat invänt att de alltid har arbetat med obeståndsjuridik och att de med stöd av sina erfarenheter av transaktioner, företagsöverlåtelser och internationella miljöer dessutom kan erbjuda sina kunder unika mervärden i förhållande till andra advokatbyråer. Sådana påståenden om den egna uniciteten har knappast som syfte att övertyga branschen i övrigt, men är förstås del av en nödvändig strategi för nyetablering på en snabbt växande marknad.

LAGSTIFTNINGENS BEGRÄNSNINGAR OCH MÖJLIGHETER

Såväl gamla som nya rådgivare inom obeståndsområdet formulerar nu sina utmärkande kompetenser och framgångsrecept i redaktionella annonser och temabilagor.

Bland experterna tycks enighet råda om att den enskilt viktigaste förutsättningen för en lyckad företagsrekonstruktion är att gäldenärsföretaget söker hjälp i god tid. Samtidigt borde en förutsättning för ett sådant initiativ – från en företagsledning med en verksamhet i ekonomisk kris – vara att det finns någon form av insikt om vilka verktyg lagen om företagsrekon-

”Med sådan insikt följer ju också nödvändig förståelse om vilka omedelbara och framtida effekter ett beslut om företagsrekonstruktion får för relationerna med kunder, leverantörer och kreditgivare, och även hur en rekonstruktion kan påverka ägare och anställda”

struktion kan erbjuda. Med sådan insikt följer ju också nödvändig förståelse om vilka omedelbara och framtida effekter ett beslut om företagsrekonstruktion får för

relationerna med kunder, leverantörer och kreditgivare, och även hur en rekonstruktion kan påverka ägare och anställda. Alltsedan lagen om företagsrekonstruktion ersatte ackordslagen i mitten av 90-talet har det varit en utbredd uppfattning bland obeståndsjurister att lagen utnyttjas alltför sällan. Som orsak till detta har angivits att lagen inte erbjuder tillräckliga möjligheter för att dess syfte skall kunna uppnås, d v s att undvika att långsiktigt livskraftiga men tillfälligt olönsamma företag försätts i konkurs. Det har kort sagt varit populärt att beskriva lagen som ”tandlös”. Kritiken har möjligen varit delvis berättigad. Den utveckling mot ett ökat användande av lagen om företagsrekonstruktion som vi nu ser är säkert lika mycket kopplad till den rådande konjunkturen i sig, som till att statlig lönegaranti numera inte längre är begränsad till konkurser, utan även kan utnyttjas under företagsrekonstruktion. Det är emellertid min uppfattning att lagen om företagsrekonstruktion alltsedan sin tillkomst har erbjudit en i hög grad användbar metod för att uppnå sitt syfte, även om den nya möjlighet till tillfällig likviditetsförbättring som den statliga lönegarantin erbjuder ytterligare har förbättrat förutsättningarna för ett lyckligt slut.

INSIKT FÖDER HANDLING

Påståendet att det är en utbredd uppfattning bland obeståndsjurister att företag i kris allmänt sett efterfrågar obestånds-

GÄSTSKRIBENT

Jörgen Wistrand är advokat på Wistrand Advokatbyrå i Göteborg. Hans specialområden är obeståndsrätt och bolagsrätt.

rättslig rådgivning i ett för sent skede har redan framförts i denna text, och möter förmodligen inga protester. Det är säkert också rimligt att anta att det råder enighet om att detta förhållande huvudsakligen beror på bristande kunskap inom näringslivet om de möjligheter som exempelvis lagen om företagsrekonstruktion faktiskt erbjuder. Det är förstås vi obeståndsjurister som har bäst förutsättningar att förmedla dessa saknade insikter genom att tydliggöra på vilket sätt lagens verktyg kan utnyttjas i praktiken. Om utgångspunkten är att lagen om företagsrekonstruktion – åtminstone i sin nuvarande form – är en relativt genomtänkt och användbar lagstiftningsprodukt är det också vårt ansvar att på detta sätt förbättra den obeståndsrättsliga allmänbildningen. Härigenom medverkar vi till tidigare sjukdomsinsikt hos företag i kris, vilket förstås leder till att vi själva får möjlighet att göra än mer nytta.

ATT VÄLJA RÄTT VÄG

Alldeles oavsett hur tidigt en företagsrekonstruktion inleds är dess utsikter att lyckas i allt väsentligt beroende av de givna förutsättningarna i det aktuella fallet, d v s att gäldenärsföretagets affärsidé är hållbar och att verksamheten (i någon form) kan generera tillräckliga intäkter på lång sikt. Helt avgörande för rekonstruktionens utgång blir därtill oftast huruvida det finns investerare som sätter så stor tilltro till den långsiktiga prognosen att de är beredda att tillföra nytt kapital. Rekonstruktörens förhållningssätt och hans eller hennes förmåga att finna kreativa lösningar (utöver att finna nytt kapital) får förstås betydelse för utgången. En genomtänkt arbetsmetodik underbyggd av praktisk erfarenhet samt förmågan att vinna och behålla företagsledningens och fordringsägarnas förtroende är absoluta förutsättningar för att lyckas som rekonstruktör, men någon personmagi är det knappast fråga om. Erfarenhet kommer som bekant med tiden, men om erfarenheten skall vara till avgörande nytta i nu aktuellt sammanhang förutsätts förstås att viss del av tiden faktiskt har använts just till att vara rekonstruktör. Förmågan att skapa en förtroendefull relation med uppdragsgivaren är en avgörande fram-

gångsfaktor för varje konsult, och för en rekonstruktör kan en sådan relation delvis uppnås just genom tydlig och begriplig arbetsmetodik som anpassas till gäldenärsföretagets specifika förutsättningar.

En företagsrekonstruktion kan beskrivas som såväl "kapitalintensiv" som "likviditetstung", inte minst med avseende på de merkostnader som själva rekonstruktionsförfarandet för med sig. Detta bör återspegla sig redan i den tilltänkta rekonstruktörens inledande analys av gäldenärsföretagets ekonomiska situation. En sådan finansiell genomlysning skall bland annat klarlägga huruvida det rör sig om tillfälliga betalningssvårigheter eller faktiskt obestånd, d v s att skulderna inte kommer att kunna betalas ens på längre sikt. Om resultatet är det sistnämnda bör den tilltänkta rekonstruktören istället föreslå konkurs som en alternativ lösning. Att en formell företagsrekonstruktion inleds trots att obestånd konstaterats kan inte anses vara i klientens intresse och medverkar förstås varken till att den nedslående statistiken över lyckade företagsrekonstruktioner förbättras eller att upprätthålla rekonstruktörskårens status. Även om obestånd inte föreligger, och konkurs därmed inte är aktuellt, kan den inledande analysen ändå ge vid handen att formell företagsrekonstruktion inte är det lämpligaste alternativet. En tilltänkt rekonstruktör och i övrigt förfaren obeståndsrådgivare bör då kunna föreslå alternativa vägval i form av exempelvis underhandsackord eller likvidation.

Oavsett om vägvalet blir formell företagsrekonstruktion kan olika former av omstrukturering aktualiseras. Denna kan avse avyttring eller nedläggning av en rörelsegren, produktionsomställning till förmån för de lönsammaste produkterna och/eller personalnedskärningar. Det kan också bli aktuellt med exempelvis nyfinansiering eller förstärkning alternativt utbyte av företagsledningen.

I samband med omstruktureringens praktiska genomförande är det mycket ofta så att gäldenärsföretaget är betjänt av specialistkompetens som inte nödvändigtvis finns inom en rekonstruktörs- eller annan obeståndsrådgivares - egen organisation, även om denna organisation skulle utgöras av en affärsjuridisk advokatbyrå

med så kallat fullservicekoncept. För att försäkra sig om en kostnadseffektiv hantering och en acceptabel kvalitetsnivå bör därför köparen, d v s gäldenärsföretaget, i förväg försäkra sig om att den obeståndsrådgivare man väljer faktiskt har tillgång till ett fungerande nätverk genom vilket

”En sådan finansiell genomlysning skall bland annat klarlägga huruvida det rör sig om tillfälliga betalningssvårigheter eller faktiskt obestånd, d v s att skulderna inte kommer att kunna betalas ens på längre sikt”

kompetens inom exempelvis företagsfinansiering, management och redovisning kan erbjudas. Samtliga på marknaden tänkbara kandidater för ett rekonstruktionsuppdrag i någon form räknar förstås ett antal revisorer och övriga konsulter inom nämnda områden till sina nätverk. Här avses emellertid etablerade samarbeten med erfarna specialister med förståelse för obeståndsfrågor i allmänhet och rekonstruktionsområdet i synnerhet. Köpare av juridiska tjänster som kan förväntas omfatta någon form av omstrukturering bör därför lägga vikt vid att välja en obeståndsrådgivare som har den typen av utarbetade kontakter. Inte minst eftersom ett sådant förhållande hos denne ofta vittnar om insikt om de egna begränsningarna och att dessa bör kompenseras med annat än ett alltför stort självförtroende.

Sammanfattningsvis erbjuder nuvarande lagstiftning stora möjligheter till omstart för de företag som är mottagliga för behandling - i synnerhet om de kan få tillgång till en snabb kapitalinjektion. Väljer man dessutom rätt rådgivare finns goda utsikter att rekonstruktionens syfte kan uppnås och att ekonomisk kris kan förbytas mot långsiktig lönsamhet. ■